

Model Umur Berkahwin Pertama Di Semenanjung Malaysia

Abdul Aziz Jemain

Pusat Pengajian Sains Matematik,
Fakulti Sains & Teknologi,
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 Bangi, Selangor DE

Abstrak Umur perkahwinan wanita merupakan salah satu faktor penting dalam menentukan tingkat fertiliti. Kewujudan corak umur perkahwin pertama ditentukan pula oleh umur, kohot, serta faktor sosioekonomi dan budaya. Salah satu model yang sering digunakan untuk menjelaskan corak perkahwinan ialah model Coale-McNeil. Tujuan daripada kajian ini ialah untuk menjelaskan corak perkahwinan antara kaum di Malaysia, menggunakan model Coale-McNeil. Data yang digunakan dalam kajian ini di dapat berasaskan kepada data Laporan Banci Malaysia 1980. Hasil kajian menunjukkan wujudnya variasi purata umur perkahwin yang cukup besar antara kaum di Malaysia.

Katakunci Kadar fertiliti, kohot

Abstract *Women age of marriage is one of the important proximate determinant of fertility. The existence of age at the first marriage pattern also determines by age, cohort, and socioeconomic and culture factors. One of the powerful models that often used is Coale-McNeil model. The purpose of this study is to determine the marriage patterns across ethnic in Malaysia using Coale-McNeil model. Data used were based on the Malaysia Census Reports 1980. The study found that there was quite a great variation in mean age of the first marriage across ethnic in Malaysia*

Keywords *Fertility rate, cohort*

1 Pengenalan

Pentingnya kajian umur perkahwin pertama dalam bidang kependudukan, bukan merupakan suatu hal yang baru. Umur pada saat perkahwinan pertama memiliki peranan penting dalam menentukan corak fertiliti di sebuah negara, seperti yang pernah ditanggapi oleh Hajnal [7]. Menurut beliau bahawa ledakan bayi di Amerika Syarikat pada dekat empat puluhan didahului oleh adanya ledakan perkahwinan. Kajian corak perkahwinan di Malaysia

juga telah banyak dilakukan, diantaranya oleh Abdul Majid Mat Salleh [1], Jones [8], Lee [9], Tee [12], dan Von Elm dan Hirshman [13]. Secara am, perkahwinan di Malaysia memiliki corak yang berbeza antara tiga kaum utama, yakni Melayu, Cina, dan India. Namun demikian, dalam kajian-kajian yang lepas, hanya bertumpu kepada faktor purata umur berkahwin sahaja. Adapun kedua-dua faktor lainnya, yakni serakan dan insiden berkahwin, kurang mendapatkan perhatian.

Matlamat kajian ini untuk ialah untuk menyelidiki corak umur perkahwinan dikalangan wanita ketiga-tiga kaum di Malaysia, dengan menggunakan model perkahwinan Coale-McNeil. Kelebihan model tersebut ialah kerana sifatnya yang parametrik, ianya boleh menganggarkan parameter perkahwinan bagi populasi yang belum menyelesaikan proses perkahwinannya. Berdasarkan kelebihan yang dimiliki model perkahwinan Coale-McNeil kajian ini akan memanfaatkan sepenuhnya model tersebut. Dalam kajian ini model berkenaan dipadankan dengan data yang ada dan parameter yang menerangkan pola umur perkawinan wanita di Malaysia akan disajikan untuk perbincangan. Disamping memaparkan pola umur perkawinan kertas ini juga, secara tidak langsung, mempersembahkan cara bagaimana model tersebut dipadankan dengan data yang ada.

2 Takrifan dan Andaian Model

Terdapat tiga parameter yang dipertimbangkan dalam model perkahwinan Coale-McNeil, yakni asalan, luas total, dan skala mengufuk. [6], [11] Asalan (origin) mewakili umur paling muda berkahwin yang berlaku dalam masyarakat berkenaan, dilambangkan dengan y_0 . Pada praktiknya, Rodriguez dan Trussell [11] mencadangkan nilai asalan diwakili oleh persentil pertama. Jumlah luas merupakan peratusan wanita yang akan benar-benar berkahwin. Bloom dan Bennett [3] menyebutnya jumlah luas tersebut sebagai insidens berkahwin, dilambangkan dengan κ . Skala mengufuk menyatakan kecepatan proses perkahwinan relatif terhadap lengkung asas Sweden, dilambangkan dengan k . Lengkung asas Sweden memiliki nilai $k = 1$. Apabila populasi berkenaan memiliki nilai $k < 1$, bererti populasi tersebut lebih lambat menyelesaikan proses perkahwinan berbanding dengan piawai Sweden. Sebaliknya apabila $k > 1$, maka populasi berkenaan lebih cepat menyelesaikan proses perkahwinan.

Apabila magnitud insidens berkahwin bersamaan satu, maka kekerapan umur berkahwin pertama membentuk fungsi ketumpatan kebarangkalian. Longgokan fungsi ketumpatan kebarangkalian, iaitu fungsi taburan umur berkahwin pertama menyatakan pecahan wanita yang pernah berkahwin sampai umur tertentu. Dengan mengandaikan bahawa dalam kohort tersebut tidak berlaku migrasi, perceraian, dan kematian suami/isteri, yang dikenali juga sebagai keadaan murni, maka peratusan wanita pernah berkahwin bersamaan dengan taraf perkahwinan semasa Untuk kes migrasi, andaian tersebut boleh diterima, sekiranya kadar migrasi masuk dan keluar cukup kecil. Adapun untuk kes mortaliti, sekiranya ternyata dalam masyarakat berkenaan kadar mortaliti cukup tinggi, maka kesan mortaliti tidak boleh dihilangkan. Namun apabila umur mati dan umur berkahwin adalah saling tidak bersandar, maka kadar mortaliti tidak mempengaruhi model.

3 Perumusan Model

Sekiranya Y merupakan pembolehubah rawak umur berkahwin pertama, $Kb(KW)$ menyatakan kebarangkalian seorang wanita tidak membujang seumur hidup, $f(y)$ merupakan kebarangkalian seorang wanita berkahwin tepat pada umur $Y = y$, serta δy merupakan nilai positif mendekati sifar, maka

$$f(y)\delta y = Kb(KW \text{ dan } y < Y < y + \delta y) = Kb(KW)Kb(y < Y < y + \delta y|KW).$$

Biarkan $Kb(KW)$ bersamaan dengan κ , dan $g(y)$ sebagai kebarangkalian seorang wanita berkahwin tepat pada umur y , diberi dia akan benar-benar berkahwin, maka

$$f(y) = \kappa g(y), \text{ dengan } g(y)\delta y = Kb(y < Y < y + \delta y|KW).$$

Rajah 1: Tahap-tahap yang Dilalui oleh Seorang Wanita Berkenaan Dengan Proses Perkahwinan

Selanjutnya, Coale dan McNeil [6] mengandaikan bahawa perkahwinan sebagai gabungan daripada proses wanita masuk ke pasaran perkahwinan yang bertabur mengikut taburan normal, dan masa menunggu saat perkahwinan, yang bertabur mengikut taburan eksponen, seperti disajikan dalam Rajah 1 sebagai berikut.

Berasaskan kepada andaian tersebut, beliau mendapati bahawa lengkung asas Sweden bertabur mengikut taburan dengan fungsi ketumpatan kebarangkalian

$$g(w) = \frac{\lambda}{\Gamma(\frac{\alpha}{\lambda})} \exp \{ [-\alpha(w - \theta)] - \exp[-\lambda(w - \theta)] \}$$

dengan min $\mu = \theta - \frac{1}{\lambda} \Psi(\frac{\alpha}{\lambda})$ dan varians $\sigma^2 = \frac{1}{\lambda^2} \Psi'(\frac{\alpha}{\lambda})$. Adapun Γ dan $\Psi = \Gamma'/\Gamma$ masing-masing menyatakan fungsi gamma dan fungsi digamma, dengan Γ' dan Ψ' masing-masing menyatakan beza pertama terhadap α/λ daripada fungsi gamma dan fungsi digamma. Adapun $w = y - y_0$ menyatakan jangka masa terhitung mulai umur paling rendah berkahwin hingga wanita tersebut berkahwin.

Lebih lanjut, fungsi ketumpatan kebarangkalian lengkung asas Sweden dapat dinyatakan sebagai berikut,

$$g(w) = 0.196 \exp[-0.174(w - 6.06)] - \exp[-0.288(w - 6.06)],$$

dengan min $\mu_w = 11.36$ dan varians $\sigma_w^2 = 43.34$.

Menurut Rodriguez dan Trussell [11], parameter k dan y_0 tidak mudah ditafsirkan secara langsung. Oleh itu beliau melakukan pemparameteran kembali k dan y_0 ke dalam

parameter μ dan σ . Selanjutnya beliau melakukan penjelmaan pembolehubah W ke dalam pembolehubah rawak piawai Z , sebagai

$$Z = \frac{W - \mu_w}{\sigma_w} = \frac{W - 11.36}{6.583}.$$

Di lain pihak, untuk setiap pembolehubah rawak Y dapat dijelmakan menjadi $Z = \frac{Y - \mu_y}{\sigma_y}$ dengan $\mu_y = \mu_w + y_0$ menyatakan min dan σ_y menyatakan sisihan piawai, daripada pembolehubah rawak Y . Oleh yang demikian, fungsi ketumpatan kebarangkalian umur berkahwin pertama populasi tertentu dapat dinyatakan sebagai

$$g(y) = \frac{1.2813}{\sigma_y} \exp[-1.145(\frac{y - \mu_y}{\sigma_y} + 0.805)] - \exp[(\frac{y - \mu_y}{\sigma_y} + 0.805)].$$

4 Penganggaran Parameter

Penganggaran parameter umur berkahwin pertama berasaskan kepada model tersebut, ditentukan oleh jenis data yang digunakan. Secara am terdapat tiga jenis data yang sering digunakan dalam tinjauan demografi. Data jenis pertama ialah data sampel rumah-tangga. Data jenis ini pada umumnya hanya mengandungi maklumat status perkahwinan mengikut umur. Analisisnya pula, hanya sesuai bagi data tempoh. Data jenis kedua dan ketiga masing-masing merupakan data sampel semua wanita dan data sampel wanita pernah berkahwin sahaja. Kedua-dua jenis data terakhir pada umumnya mengandungi maklumat tentang umur pada saat perkahwinan pertama. Oleh itu, dengan menggunakan data jenis ini, analisis kohot boleh dilakukan. Adapun perbezaan antara data sampel semua wanita dan data sampel wanita pernah berkahwin ialah sebagai berikut. Dalam data sampel semua wanita, mengandungi maklumat tentang peratus wanita yang tidak pernah berkahwin. Sebaliknya, dalam data sampel wanita pernah berkahwin, maklumat tersebut tidak dapat diperolehi. Dalam kajian ini, digunakan data jenis kedua, yakni data sampel semua wanita, untuk menjelaskan corak perkahwinan di Malaysia.

Data sampel semua wanita merupakan sampel individu yang dalam kerangka persampelannya termasuk wanita yang belum pernah berkahwin. Setiap wanita ditanya status perkahwinannya, dan bagi wanita yang pernah berkahwin, ditanya bila umur berkahwin pertama dilangsungkan. Oleh itu, dengan menggunakan data jenis ini, analisis kohot dapat dilakukan.

Data sampel semua wanita, terutamanya dalam bentuk data laporan, tersedia dalam bentuk kumpulan, baik kumpulan satu tahunan, lima tahunan, atau sepuluh tahunan. Contoh data sampel semua wanita kumpulan umur satu tahunan, dengan umur paling muda a_{min} dan umur paling tua a_{maks} , disajikan pada Jadual 1.

Misalnya terdapat n_a wanita yang ditemu duga pada umur a , seperti disajikan dalam Jadual 1. Jadual tersebut menunjukkan bahawa dari n_a tersebut terdapat m_a wanita yang telah berkahwin, dan s_a wanita yang belum berkahwin. Selanjutnya, dari m_a wanita tersebut, terdapat m_{ya} wanita yang berkahwin pada umur y , $y < a$. Maka jumlah wanita umur a yang berkahwin pada umur y , $y = y_0, \dots, a - 1$, bertabur mengikut taburan multinomial, sebagai berikut.

$$m \left(n_a, m_{y_0 a}, \dots, S_a, \pi_{y_0 a}, \dots, 1 - \sum_{y=y_0}^{a-1} \pi_{ya} \right) = \binom{n_a}{m_{y_0 a}, \dots, S_a} \pi_{y_0 a}^{m_{y_0 a}} \dots \left(1 - \sum_{y=y_0}^a \pi_{ya} \right)^{S_a}$$

Jadual 1: Jadual Data Semua Wanita Kohot Umur a_{min} hingga a_{maks}

Umur Berkahwin Pertama	Umur Wanita Pada Saat Temuduga				
	a_{min}	$\dots$	a	$\dots$	a_{maks}
y_0	$m_{y_0 a_{min}}$	$\dots$	$m_{y_0 a}$	$\dots$	$m_{y_0 a_{maks}}$
$\vdots$	$\vdots$		$\vdots$		$\vdots$
y	$m_{y a_{min}}$	$\dots$	$m_{y a}$	$\vdots$	$m_{y a_{maks}}$
$\vdots$	$\vdots$		$\vdots$		$\vdots$
Jumlah Wanita Pernah Berkahwin	$m_{a_{min}}$	$\dots$	m_a	$\dots$	$m_{a_{maks}}$
Jumlah Wanita Belum Pernah Berkahwin	$S_{a_{min}}$	$\dots$	S_a	$\dots$	$S_{a_{maks}}$
Jumlah Semua Wanita	$n_{a_{min}}$	$\dots$	n_a	$\dots$	$n_{a_{maks}}$

Sekiranya corak perkahwinan antara kohot a_{min} hingga kohot a_{maks} homogen, maka fungsi kebolehjadian berdasarkan data seperti disajikan dalam jadual 1, boleh dirumuskan sebagai berikut:

$$L = \prod_{a=a_{min}}^{a_{maks}} \left\{ \binom{n_a}{m_{y_0 a}, \dots, S_a} \left(\prod_{y=y_0}^{a-1} \pi_{y a}^{m_{y a}} \right) \left(1 - \sum_{y=y_0}^a \pi_{y a} \right)^{S_a} \right\},$$

dengan y_0 umur berkahwin pertama paling rendah, a_{min} dan a_{maks} masing-masing menyatakan kumpulan umur paling rendah dan paling tinggi, $s_a = n_a - m_a$, dengan n_a menyatakan banyaknya wanita kumpulan umur a , dan $m_a = \sum_{y=y_0}^{a-1} m_{y a}$. Adapun $\pi_{y a}$, menyatakan kebarangkalian wanita kumpulan umur a yang berkahwin antara umur y hingga $y + 1 = F(y + 1) - F(y)$, dan $1 - \sum_{y=y_0}^{a-1} \pi_{y a}$ menyatakan kebarangkalian wanita tidak berkahwin hingga umur a (tahun tepat) $= 1 - F(a)$. Dalam proses perhitungan, diandaikan bahawa wanita kumpulan umur a yang berkahwin pada umur a (tahun lengkap), dianggap belum berkahwin pada umur a (tahun tepat).

Selanjutnya, logaritma asli daripada fungsi kebolehjadian tersebut terdahulu dapat dirumuskan sebagai berikut:

$$L \propto \sum_{a=a_{min}}^{a_{maks}} \left\{ \sum_{y=y_0}^{a-1} m_{y a} \ln [F(y + 1) - F(y)] + s_a \ln [1 - F(a)] \right\} \quad (1)$$

dengan $F(a) = \kappa \int_{-\infty}^a g(y) dy$.

Penganggaran parameter dilakukan dengan memilih μ, σ , dan κ agar fungsi kebolehjadian tersebut maksimum.

Kelebihan penganggaran dengan kebolehjadian maksimum, kerana ianya juga menyediakan maklumat ralat piawai bagi masing-masing parameter yang dianggarkan. Ianya dapat

diperoleh melalui pendekatan sampel besar, seperti berikut. Biarkan ϕ merupakan vektor parameter yang dianggarkan dan Ω merupakan matriks varians-kovarians bagi parameter kebolehhadian. Maka untuk sampel besar Ω boleh didekati oleh kebalikan daripada matriks maklumat Fisher, $I(\phi)$, sebagai berikut, $\Omega = I^{-1}(\phi)$, dengan

$$I(\phi) = E \left[\frac{\partial L}{\partial \phi} \frac{\partial L}{\partial \phi'} \right] = -E \left[\frac{\partial^2 L}{\partial \phi \partial \phi'} \right]$$

Untuk sampel besar pula, matriks maklumat Fisher boleh dianggarkan oleh matriks beza kedua daripada logaritma asli fungsi kebolehhadian L , terhadap vektor parameter ϕ .

5 Uji Kesuaian Model

Salah satu perkara penting dalam pemodelan ialah memberikan jaminan bahawa model yang dibina dapat meniru keadaan sebenar dengan baik. Dalam konteks model umur berkahwin pertama seperti yang telah dibincangkan sebelumnya, model dikatakan dapat meniru keadaan sebenar, sekiranya ianya dapat menjelaskan corak peratusan berkahwin mengikut umur berdasarkan kepada maklumat yang tersedia. Untuk kepentingan ini, digunakan uji nisbah kebolehhadian (UNK). Untuk data sampel rumahtangga, UNK ditakrifkan seperti berikut.

$$\text{UNK} = -2 \sum_{a=a_{\min}}^{a_{\max}} \left\{ \sum_{y=y_0}^{a-1} m_{ya} \ln \left[\frac{\hat{\pi}_{ya}}{P_{ya}} \right] + s_a \ln \left[\frac{1 - \hat{F}(a)}{s_a/n_a} \right] \right\},$$

dengan $\hat{\pi}_{ya} = \hat{F}(y+1) - \hat{F}(y)$ dan $P_{ya} = m_{ya}/n_a$. Untuk sampel besar UNK bertabur secara khi kuasa dua dengan darjah kebebasan $dk = \sum_{a=a_{\min}}^{a_{\max}} (a - y_0) - 3$. Model dikatakan dapat menyuai data dengan baik, sekiranya $\text{UNK} < \chi_a^2$, dengan α menyatakan taraf keertian.

Namun demikian, dengan menggunakan UNK, statistik uji tidak hanya meningkat kerana ketidaksesuaian model sahaja. Untuk n yang terlalu besar, walaupun penyimpangan model terhadap data cukup kecil, tetap memberikan nilai UNK yang besar, sehingga model selalu ditolak. Oleh itu, sebagai pembandingan, digunakan juga Ralat Kekadaran (RK):

$$\text{RK} = \sum_{a=a_{\min}}^{a_{\max}} \sum_{y=y_a}^{a-1} (|P_{ya} - \pi_{ya}|/P_{ya})$$

Sekiranya $\text{RK} < 10\%$, boleh dikatakan bahawa model dapat menyuai data dengan baik [3]

6 Data Kajian

Data yang digunakan dalam kajian ini diperoleh daripada data Laporan Banci Malaysia tahun 1980. Data ini menyediakan maklumat tentang peratusan berkahwin, bercerai, balu, dan membujang mengikut umur. Dalam rangka melihat corak umur berkahwin pertama, data tersebut dijadikan dua kategori, yakni peratusan wanita pernah berkahwin (peratusan berkahwin, bercerai, balu) dan peratusan membujang mengikut umur, dalam bentuk seperti disajikan dalam jadual 1.

7 Hasil Analisis

Parameter model umur perkawinan diperoleh dengan memaksimumkan fungsi kebolehdjian. Hasil analisis data berasaskan kepada data sampel semua wanita untuk keseluruhan Semenanjung Malaysia dan untuk masing-masing kaum, mengikut kohot lahir, seperti disajikan dalam Jadual 2.

Hasil analisis, seperti disajikan pada Jadual 2 menunjukkan bahawa nilai UNK sangat besar, sebagai akibat terlalu besarnya jumlah cerapan. Seperti telah dijelaskan sebelumnya, sebagai alternatif digunakan kriteria ralat kekadaran (RK). Hasil analisis tersebut menunjukkan pula bahawa RK pada kohot tua semuanya lebih besar 10%. Keadaan ini dapat berpunca daripada dua perkara. Pertama, model tidak mampu menyuai data dengan baik. Kedua, kualiti data yang dikutip daripada wanita kohot umur tua kurang baik. Hujah kedua lebih beralasan, yang disokong oleh menurunnya RK ketiga-tiga kaum, dengan semakin mudanya kohot. Ralat Kekadaran bagi wanita kohot lahir 1951-1955 untuk semua kaum, telah turun hingga mencapai paras yang lebih rendah daripada 10%. Selanjutnya, untuk melihat corak perkahwinan antara kohot, dan kaum di Malaysia berasaskan kepada data banci 1980, akan disajikan secara lebih terperinci dalam bahagian perbincangan.

8 Perbincangan

Secara am, perkahwinan di Malaysia, adalah menyeluruh. Kadar pembujangan tetap kurang daripada 10%. Keadaan ini berbeza dengan keadaan di negara Barat, yang secara am memiliki penurunan insidens perkahwin yang dramatik. Apabila disemak mengenai perubahan norma terhadap perkahwinan, masyarakat di Barat secara am sudah tidak mengambil berat mengenai lelaki dan wanita yang hidup bersama tanpa ikatan perkahwinan yang sah. Demikian juga halnya dengan adanya kelahiran di luar perkahwinan. Mereka menganggap perkara yang sedemikian adalah sesuatu yang wajar. Bahkan, mereka memberikan bantuan kewangan kepada wanita yang melahirkan anak di luar perkahwinan [2],[10]. Keadaan ini menjadi punca bagi wujudnya suatu pemikiran baru bahawa perkahwinan bukan lagi merupakan sesuatu yang penting. Akibatnya semakin ramai wanita yang meninggalkan perkahwinan.

Keadaan tersebut tidak berlaku pada masyarakat yang masih berpegang teguh kepada nilai tradisi dan agama, seperti di Malaysia. Agama, misalnya Islam, mewajibkan pemeluknya perkahwin, kecuali jika ada sebab-sebab khusus. Sedangkan mengikut adat istiadat, tidak perkahwin, terutamanya bagi orang perempuan akan menimbulkan keaiban dan boleh menurunkan martabat keluarga dalam masyarakat.

Oleh yang demikian, dalam masyarakat yang masih berpegang teguh kepada nilai tradisi dan agama, perkahwinan sebagai salah satu peristiwa penting dalam kehidupan seorang insan. Perkahwinan merupakan titik awal berlakunya suatu proses kehidupan berumah-tangga. Wanita yang mengelakkan perkahwinan pula, pada umumnya disebabkan kerana terpaksa, atau dikenal dengan “himpitan perkahwinan” Sebagai akibatnya, peratusan wanita yang tidak pernah perkahwin pada umumnya sangat kecil. Dengan demikian, corak umur perkahwin pertama di Malaysia hanya ditentukan oleh dua parameter min dan sisihan piawai. Dalam perbincangan selanjutnya, akan bertumpu kepada kedua-dua parameter terakhir. Perbincangannya pula akan diasaskan kepada perkembangan corak umur perkahwin pertama antara kohot bagi keseluruhan kaum dan masing-masing kaum.

Jadual 2: Hasil Penganggaran Parameter Umur Berkahwin Pertama Malaysia Berasaskan Kepada Data Sampel Semua Wanita

Region	μ	α	κ	UNK	RK
<i>Keseluruhan Malaysia</i>	(tahun)	(tahun)	%		%
Kohot Lahir:					
1931-1935	19.72	4.72	94.3	10522.5	18.2
1936-1940	20.15	4.98	93.9	8780.9	14.9
1941-1945	20.96	5.36	93.6	5430.8	11.6
1946-1950	22.51	6.12	95.4	3278.8	8.1
1951-1955	23.98	6.57	100.0	2454.1	5.5
<i>Kaum Melayu</i>					
1931-1935	18.11	3.76	95.3	8967.9	22.7
1936-1940	18.43	3.94	95.1	8532.8	18.5
1941-1945	18.94	4.14	93.8	4627.1	13.7
1946-1950	20.36	4.90	92.4	2543.9	8.5
1951-1955	22.21	5.69	96.0	2211.6	7.2
<i>Kaum cina</i>					
Kohot Lahir:					
1931-1935	22.24	4.46	92.6	3282.2	16.1
1936-1940	23.20	4.88	91.9	3801.5	15.5
1941-1945	24.47	5.56	93.4	4842.3	15.6
1946-1950	25.05	5.78	96.0	3838.4	10.5
1951-1955	15.78	6.03	100.0	1305.0	7.9
<i>Kaum India</i>					
Kohot Lahir:					
1931-1935	19.21	4.77	94.5	1756.7	23.3
1936-1940	19.39	4.71	93.9	1407.4	18.8
1941-1945	20.11	4.81	92.8	802.3	13.8
1946-1950	21.28	5.32	90.9	628.5	10.6
1951-1955	23.22	6.23	94.6	642.4	8.4

*Dengan penganggaran tiga parameter diperoleh insiden berkahwin > 100%, yakni 103.9% (seluruh kaum) dan 104.2% (kaum Cina). Oleh itu, dilakukan penganggaran semula dua parameter, dengan insiden berkahwin ditetapkan insiden berkahwin bersamaan dengan 100%

Wanita yang berada dalam kohot yang sama, hidup dalam keadaan sosioekonomi dan lingkungan yang hampir serupa. Selain boleh digunakan sebagai indikator pembangunan, kohot juga menunjukkan perbezaan generasi. Analisis kohot bertujuan untuk mempelajari perilaku corak perkahwinan sekumpulan wanita, yang mengalami rangkaian peristiwa yang serupa, dalam jangka masa yang lama. Analisis terhadap sekumpulan wanita yang lahir pada masa yang sama, dinamakan sebagai analisis berdasarkan kohot lahir.

8.1 Corak Perkahwinan Am

Analisis data dilakukan terhadap sekumpulan wanita yang pada tahun 1980 berumur 25-29 tahun (kohot lahir 1951-1955), 30-34 tahun (kohot lahir 1946-1950), 35-39 tahun (kohot lahir 1941-1945), 40-44 tahun (kohot lahir 1936-1940), dan 45-49 tahun (kohot lahir 1931-1935).

Jadual 2 menunjukkan bahawa min UBP mengalami peningkatan dari kohot yang tua kepada kohot yang muda. Wanita yang lahir pada tahun 1931 hingga 1935 memiliki min UBP sebesar 19.72 tahun, meningkat menjadi 24.31 tahun bagi wanita yang lahir antara tahun 1951 hingga 1955. Keadaan ini menunjukkan bahawa pembangunan yang pesat telah merubah sikap terhadap perkahwinan di Malaysia.

Seiring dengan peningkatan min UBP, sisihan piawai juga turut meningkat. Meningkatnya sisihan piawai bagi kohot muda menunjukkan bahawa perubahan sikap terhadap perkahwinan belum menjangkau seluruh lapisan masyarakat. Untuk lebih jelasnya, dapat dilihat corak perkahwinan masing-masing kohot lahir, seperti disajikan dalam Rajah 2 berikut ini.

Rajah 2 menunjukkan bahawa dengan semakin mudanya kohot, corak perkahwinan mengikut umur semakin menyebar. Keadaan ini menunjukkan bahawa walaupun sebahagian wanita telah menunda perkahwinannya, namun sebahagian yang lain masih tetap berpegang kepada nilai-nilai tradisi, yang menyokong kebiasaan kahwin awal.

Rajah 2: Fungsi Ketumpatan Kebarangkalian UBP Wanita Kohot Lahir tahun 1931-1935 hingga Kohot Lahir tahun 1951-55

Rajah 3: Corak Min UBP Antara Kohot bagi Kaum Melayu, Cina, dan India

8.2 Corak Perkahwinan Antara Kaum

Jadual 2 menunjukkan pula bahawa corak perkahwinan masing-masing kaum di Malaysia memiliki tingkat ubahan yang cukup tinggi. Rajah 3 menunjukkan pula bahawa min UBP paling tinggi ialah kaum Cina, diikuti kaum India, dan paling rendah kaum Melayu. Apabila diperhatikan dari segi latar belakangnya, kaum Cina dan India lebih ramai yang tinggal di bandar. Adapun kaum Melayu lebih ramai yang tinggal di luar bandar. Keadaan ini mungkin merupakan salah satu faktor yang menjadi punca wujudnya tingkat ubahan min UBP mengikut kawasan. Selain daripada itu, masyarakat Melayu merupakan masyarakat muslim. Daripada pelbagai kajian menyatakan bahawa masyarakat yang beragama Islam memiliki min umur berkahwin pertama yang rendah. Adapun kedua-dua kaum yang lain, yakni Cina dan India, kebanyakan beragama Hidu/Budha dan Kristian. Perkahwinan mereka banyak dipengaruhi oleh faktor ekonomi.

Lebih lanjut, corak sisihan piawai ketiga-tiga kaum mengikut kohot lahir, disajikan pula dalam Rajah 4. Sisihan piawai bagi ketiga-tiga kaum meningkat dengan semakin mudanya kohot, seiring dengan meningkatnya umur berkahwin pertama. Namun demikian, corak peningkatan sisihan piawai, bagi kaum Cina berbeza dengan kedua-dua kaum yang lainnya. Pada kohot lahir 1931-1935 sisihan piawai bagi kaum Cina berada di antara kaum Melayu dan India. Untuk ketiga-tiga kohot berikutnya, sisihan piawai kaum Cina paling tinggi, dan pada kohot lahir 1951-1955 kembali sisihan piawai kaum Cina berada di antara kaum Melayu dan India.

Rajah 4: Corak Sisihan Piawai UBP Antara Kohot bagi Kaum Melayu, Cina, dan India

9 Rumusan

Daripada hasil analisis data corak UBP di Malaysia dapat disimpulkan bahawa perkahwinan di Malaysia adalah menyeluruh. Perkahwinan bawah umur sudah semakin berkurangan dari setahun ke setahun. Corak perkahwinan antara kaum pula memiliki tingkat ubahan yang tinggi. Secara am, terdapat kecenderungan bahawa semakin tinggi min UBP, diikuti oleh peningkatan sisihan piawainya. Hal ini menunjukkan bahawa pergeseran sikap terhadap perkahwinan, dari corak pemikiran tradisional kepada cara pemikiran moden, masih belum mampu menembusi ke seluruh lapisan masyarakat. Adapun insiden perkahwin untuk semua kaum lebih besar daripada 90%. Keadaan ini menunjukkan pula bahawa menurunnya peratusan perkahwin wanita umur muda akhir-akhir ini, lebih banyak ditentukan oleh faktor penglewatan UBP, bukan kerana amalan mengelakkan perkahwinan.

Penghargaan Kami mengucapkan terima kasih kepada Universiti Kebangsaan Malaysia yang telah membiayai penyelidikan ini. Kod pembiayaan penyelidikan ini S/5/99

Rujukan

- [1] Abdul Majid Mat Salleh, *Struktur Perkahwinan dan Perceraian: Perubahan di antara banci 1979 dan 1980*. Dlm. Abdullah, H. (Pnyt.) *Penduduk Semenanjung Malaysia*. Bangi. Universiti Kebangsaan Malaysia, 1989

- [2] N. G. Bennett, D. E. Bloom & C. K. Miller, *The influence of nonmarital childbearing on the formation of first marriages*, Demography **32**(1); 47-62, 1995
- [3] D. E. Bloom, *What's happening to the age at first birth in the United States? A study of recent cohorts*, Demography **19**(3);352-371, 1982
- [4] D. E. Bloom & N. G. Bennett, *Modeling American marriage patterns*, Journal of the American Statistical Association **85**: 1009-1017, 1990
- [5] A. J. Coale, *Age patterns of marriage*, Population Studies **25**:193-214, 1971.
- [6] A. J. Coale & D. R. McNeil, *The distribution by age at first marriage in a female cohort*, Journal of the American Statistical Association **67**; 743-749.1972
- [7] Hajnal, *Age at marriage and proportions marrying*, Population Studies **7**:111-132, 1953
- [8] G.W. Jones, *Marriage and divorce in Islamic South-East Asia*, Oxford University Press, New York, 1994.
- [9] K.H. Lee, *Age at first marriage in Peninsular Malaysia*, Journal of Marriage and the Family **44**:785-798, 1982.
- [10] Z. Qian & S.H. Preston, *Changes in American marriage, 1972 to 1987: Availability and forces of attraction by age and education*, American Sociological Review **58**:482-495, 1993.
- [11] G. Rodriguez & J. Trussell, *Maximum Likelihood estimation of the parameters of Coale's model nuptiality schedule from survey data*, Technical Bulletins, No. 7/TECH. 1261. World Fertility Survey, 1980.
- [12] H.C. Tee, *The determinants of entry into first marriage in Peninsular Malaysia*, Thesis Master, University of Bristol, 1988.
- [13] B. Von Elm & C. Hirschman, *Age at first marriage in Peninsular Malaysia*, Journal of Marriage and the Family **41**:877-891, 1979.